

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Катерина КОВАЛЕНКО**, 1999 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» за спеціальністю «Початкова освіта» і здобула кваліфікацію бакалавра початкової освіти, вчителя початкової школи.

У 2022 році закінчила у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» спеціальність «Початкова освіта», ОП «Початкова освіта. Українська мова і література» й отримала кваліфікацію магістра початкової освіти, учителя початкової школи, учителя української мови і літератури, викладача закладів вищої освіти.

У 2022 році була зарахованою до аспірантури ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

З 2022 року працює асистентом кафедри початкової освіти у ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», МОН України.

Виконала акредитовану освітньо-наукову програму з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом № 70-ОД Вченої ради ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни, Полтавської обл.) від «24» квітня 2026 року № 10, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Світлани БАДЕР**, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри розвитку дитини раннього і дошкільного віку, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Рецензентів –

Світлани ШЕХАВЦОВОЇ, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Наталії МОРДОВЦЕВОЇ, кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри початкової освіти, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Офіційних опонентів –

Альони ПРОКОПЕНКО, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри математики та фізики, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Станіслава САПОЖНИКОВА, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогіки і психології ПУ «Заклад вищої освіти» Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»

на засіданні «03» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка Катерині Коваленко на підставі публічного захисту дисертації «Формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів» за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни Полтавської обл.), Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – **Марія ПОЧИНКОВА**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису згідно вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 15 публікацій, зокрема: 4 одноосібні статті у наукових фахових виданнях України, 1 публікація в зарубіжному науковому виданні, 10 публікацій апробаційного характеру, серед них:

1. **Коваленко К. М.** Формування культури академічної доброчесності майбутніх учителів початкової школи на заняттях філологічного циклу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2021. № 8 (346). Ч. II. С. 80-88. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8\(346\)-2-80-88](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-8(346)-2-80-88)

2. **Коваленко К. М.** Чесність, доброчесність, академічна доброчесність: співвідношення понять у науковому та законодавчому дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2024. Вип. 76. Том 1. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». С. 283-289. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-1-44>

3. **Коваленко К. М.** Роль академічної доброчесності у процесі розробки дисциплін вільного вибору для здобувачів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 71. Т. 1, 2024. С. 60-65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.2.28>

4. **Коваленко К. М.** Академічна доброчесність як складова педагогічної культури вчителя. *Вісник науки та освіти*. 2025. Вип. 10 (40). Київ: Видавнича група «Наукові перспективи». С. 1744–1751. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1744-1751](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1744-1751)

5. **Коваленко К. М.** Educational environment of pedagogical universities in the system of forming academic integrity of higher education students. *SWorldJournal*. 2025. P 3. Issue 29. С. 12-19. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-29-03-028>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Альона ПРОКОПЕНКО, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики та фізики, КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради:

1. У підпункті 1.1. дисертації варто було розмежувати поняття «принципи академічної доброчесності» й «норми і правила академічної доброчесності». Уважаємо доцільним також указати на їх тотожність або відмінність у сучасних умовах діяльності вишів.

2. На с. 82–86, здійснюючи опис освітнього середовища, варто було б більш конкретно прописати вплив освітнього середовища педагогічного університету на формування академічної доброчесності студентів.

3. На с. 145 підрозділу 2.2 зазначено, що «програма експериментального дослідження відображала концептуальну модель реалізації професійної підготовки майбутніх учителів». Однак, така модель не представлена графічно. На нашу думку, робота тільки б виграла від представлення такої моделі.

4. До розробленої комплексної анкети щодо виявлення рівня сформованості академічної доброчесності студентів педагогічних університетів бажано було б додати ключі і співвідношення між результатами і розподілу за рівнями сформованості академічної доброчесності.

5. Експериментальна частина описана доволі ґрунтовно, але у межах дослідження необхідно було б підсилити текст чітким алгоритмом реалізації технології формування академічної доброчесності.

Станіслав САПОЖНИКОВ, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології ПУ «Заклад вищої освіти» Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»:

1. У параграфі 1.1 на С. 31 авторка стверджує, що «термін «академічна доброчесність» як наукове поняття з'явилося наприкінці ХХ століття. Пояснити це можна складністю самого поняття, яке є досить новим для категоріального апарату педагогічної науки й потребує поглибленого обґрунтування теоретико-методологічних засад». Але, на нашу думку, вищезазначене поняття сформувалося і закріпилося наприкінці ХХ століття. Адже ще у XVIII–XIX століттях до появи самого терміну «академічна доброчесність» в університетах США (переважно в Лізі Плюща) вже існувало поняття «академічного кодексу честі». А першим фундаментальним емпіричним дослідженням цього феномену вважається праця Ч. Дрейка (С. Drake, 1941), який аналізував схильність студентів до обману [Drake С. A. Why students cheat. *The Journal of Higher Education*. 1941. Vol. 12, No. 4. P. 203–206.]. Перехід від індивідуального поняття «честі» до інституційного терміну «академічна доброчесність» відбувся завдяки американському професору менеджменту з Ратгерського університету Дональду Маккейбу (1944–2016), якого вважають батьком-засновником

сучасного руху за академічну доброчесність. Отже, розкриття генези поняття «академічна доброчесність» з позиції системно-історичного підходу значно підсилило би рецензоване дослідження.

2. Параграф 1.3. С.95 Рис. 1.1. Структурно-функційна модель технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів. Не зовсім зрозумілим здається нам, чому серед наукових підходів відсутній провідний – системний. Адже серед загальних принципів наведено авторкою системний.

3. Параграф 2.1, С.129. Авторкою зазначено, що «...експериментальною роботою було охоплено 180 здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти майбутніх учителів різних спеціальностей». Не зрозуміло, майбутні учителі яких спеціальностей та яких курсів безпосередньо брали участь в експериментальній роботі? Яким чином були сформовані контрольна та експериментальна групи?

4. Параграф 2.1, С.132 Таблиця 2.1. Методики діагностики рівнів сформованості академічної доброчесності в умовах освітнього середовища педагогічних університетів. Не зовсім зрозумілим здається нам, чому авторкою у якості методу діагностики за когнітивним критерієм (3 показники), обрано тільки одну анкету «Академічна доброчесність у педагогічних університетах»? Адже для ціннісно-мотиваційного критерію (3 показники), передбачено 4 анкети, для діяльнісного компоненту (4 показники) – 4 анкети, для рефлексивного компоненту (3 показники) – 3 анкети.

5. На нашу думку, у додатках до дисертації доцільним було б навести у якості прикладів основні елементи навчально-методичного забезпечення реалізації технології формування академічної доброчесності студентів в умовах освітнього середовища педагогічних університетів.

Світлана ШЕХАВЦОВА, рецензент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

1. На початку підрозділу 1.1. Ви поставили завдання – розкрити генезу поняття «академічна доброчесність» у міждисциплінарному контексті – бажано було візуально подати таблицю розвитку ключового поняття дослідження відповідно за роками або епохами, щоб було зрозуміло, які відбувалися зміни в розумінні цього поняття.

2. Здійснюючи аналіз чинних нормативно-правових документів, що регулюють дотримання академічної доброчесності в Україні, авторка розглядає Законом України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Етичний кодекс ученого України, потім наводить приклади «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Положенні Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, за якими критеріями або на основі чого Ви обрали саме ці вищі освітні заклади?

3. За логікою наукового дослідження структурні компоненти академічної доброчесності та критерії не можуть бути ідентичними та співпадати за назвою, оскільки це різні поняття.

4. Авторка на стор. 117 в таблиці 1.3.2. подає характеристику рівнів сформованості академічної доброчесності в умовах освітнього середовища педагогічних університетів, по-перше, бажано доопрацювати базовий рівень, оскільки він характеризується повною відсутністю всіх показників, якщо це базовий рівень, то він повинен характеризуватися наявністю базових знань; по-друге, творчий рівень передбачає виявлення творчих вмінь та навичок респондентів, тому виникає питання, в чому проявляється творчий рівень показників сформованості академічної доброчесності?

5. Дисертантка зазначає на стор. 154, що програма експериментальної роботи охоплювала такі напрями, як підвищення професійної компетентності викладачів у контексті формування в студентів ціннісного ставлення до академічної доброчесності, не зовсім зрозуміло таке формулювання, оскільки зазначена експериментальна робота не мала на меті підвищення професійної компетентності викладачів. Якщо роботу було організовано в межах онлайн-курсу на платформі Moodle «EdIntegrity Lab / Лабораторія освітньої доброчесності» для викладачів, то як було перевірено їхню професійну компетентність щодо академічної доброчесності?

6. Авторка наводить в експериментальній роботі доволі цікаві і нестандартні технології, зокрема, АВС-аналіз, метод «Шанс», метод прийняття рішень за критеріями, метод SCAMPER та ін.; SWOT-аналіз, «Займи позицію», читання з маркуванням,

морфологічний аналіз, метод передбачення, таблиця «ЗХД», «Еліас», метод проєктів тощо, на жаль, не зрозуміло, які з них були найефективнішими при аналізі результатів.

Наталія МОРДОВЦЕВА, рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

1. У дисертаційній роботі (розділ 1, підрозд. 1.1, с. 15–30). здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз проблеми формування академічної доброчесності, однак представлення зарубіжного досвіду має фрагментарний характер. Зокрема, недостатньо систематизовано підходи, що застосовуються у європейських та англо-американських університетах (зокрема щодо політик академічної доброчесності, кодексів честі, механізмів контролю та профілактики порушень). Доцільним було б розширити порівняльний аналіз із виділенням спільних та відмінних рис, а також можливостей адаптації цього досвіду в українських реаліях.

2. Попри те, що здобувачкою подано власне трактування поняття «академічна доброчесність студентів педагогічних університетів» (підрозд. 1.2), на нашу думку, недостатньо чітко розмежовано суміжні поняття («академічна культура», «академічна етика», «доброчесність»), що призводить до певної термінологічної розмитості.

3. У роботі представлено авторську технологію формування академічної доброчесності та описано її структурні компоненти (розділ 2, с. 100–140), однак окремі аспекти практичного впровадження потребують більшої конкретизації. Зокрема, варто було б детальніше розкрити алгоритм реалізації кожного етапу технології (мотиваційно-цільового, операційного, рефлексивно-коригувального), а також навести приклади конкретних занять, вправ або освітніх ситуацій. Зокрема, бракує конкретних методичних рекомендацій для викладачів, навчальних кейсів або сценаріїв реалізації окремих компонентів технології. Це дозволило б полегшити практичне використання розробки викладачами.

4. Висновки дисертації загалом відповідають поставленим завданням, однак значна її частина має констатувальний характер і дублює зміст основного тексту. Недостатньо чітко виокремлено положення, що становлять наукову новизну, а також не повною мірою розкрито перспективи подальших наукових розвідок у цьому напрямі.

Результати відкритого голосування:

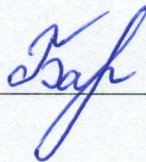
«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ІД 14222 присуджує Катерині КОВАЛЕНКО ступінь доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Світлана БАДЕР

Олена КАРАМАН